

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 30.

ANULU XXIV.

Sabiu 15/27 Aprile 1876.

Telegraful este Duminec'a si Joi'a, la fiecare d'ouă săptămâni cu adăsușul Foisioarei — Preluarea se face în Sabiu la expeditor'a foiei, pe afara la 3. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către expeditor'a. Pretul prenumerat'iei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

troscelatele părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieră streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirul, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Sinodulu archidieceșanu.

Dumineca, după celebrarea Santei liturghie și a chiamărei sant. spiritu, la cari a pontificatu Escelenti'a Sea inaltuprésantitulu Archieppu și Metropolitu Mironu, Acest'asi la 11 1/2 ore a deschis sesiunea sinodale cu urmatoriulu discursu de deschidere:

Preastimatiloru Domni Deputati, Iubitiloru frati, Iubitiloru fii sufletesci!

A sositu ierasi, si eata ca e de fatia tempulu, in care biserica noastră natiunala româna după statutulu ei organicu este chiamata a se adună prin reprezentantii sei preotiesci și mirenesci în toate eparchiele, prin urmare și în archidieceș'a noastră transilvana, spre a cere s'ema dela organele sele administrative despre celea lucrate în decursulu anului din urma și spre a luă măsurile, ce le va află de bune pentru prosperarea eparchiei în viitoriu.

Că archiereu venitu aici și intratu în funcțiune înainte cu unu anu, me aflu în momentul acest'ă cuprinsu de o ingrigire serioasă, pentruca greutățile unui începutu nou pentru mine, starea lucrurilor ce o amu aflatu aici, pedecile provenite din mai multe părți, și insasi greutatea afaceriloru archidieceșane au adusu cu sine: că eu insumi se fiu silitu a marcă anulul nostru trecut de unu anu în rezultate vizibili putienu fructiferu, și prin urmare putienu aptu de a multumi asteptari reprezentantiei archidieceșane.

Cu toate acestea conștiința mea me liniscesce deplin și me face se stau cu frunte senina naintea Domnieloru Vostre Domniloru Deputati! pentruca în curatien'a sufletului, cu carea m'amu supusu la sarcin'a grea de archiepiscopu, mi-amu încordatu, pre câtu mi-a statu în putere, năsuințele mele într'acolo: că se punu base firme la prosperarea archidieceșei noastre prin restaurarea păcei interne în corpulu nostru bisericescu, că asiă vieti'a noastră bisericescă sa se p'ota desvoltă liberu în spiritulu și pe bazele statutulu nostru organicu.

Cu diu'a de astadi facemu începutu la unu periodu nou în vieti'a noastră constituționala bisericescă. Alegerile pentru sinodulu nostru archidieceșanu pe unu periodu nou de trei ani au decursu neinfluențiate câtu de putienu din partea mea; pentruca eu increditu în marturitatea clerului și a poporului nostru archidieceșanu m'amu aflatu îndemnatu a me margini numai la descoperirea în generalu a dorintiei mele: că adeca se vediu reprezentata aici archidieceș'a noastră prin barbati maturi și luminati, prin creștini devotați binelui comunu, iubitori de pace, iubitori de progresu, că asiă în buna armonia se potemu face celea necesare spre binele santei noastre biserici.

Domniele Vostre Domniloru! trimisi aici prin increderea clerului și a poporului sunteti chiamati a conlucra la cladierea sionului nostru pe bazele depuse în statutulu organicu. Domniele Vostre ve-ti avé ocaziune de a cunoșce scaderile și necesitățile, care se ivescu în administratiunea archidieceșana. Dela Domniele Vostre așteptu se concentrați înpregiurulu meu puterile ce mai lipsescu spre acelu scopu: ca trebile archidieceșei noastre aduse în deplină armonia cu interesele întregii noastre provincie metropoli-

tane, se prospereze din mâni bune neconduse de alte interese, de câtu senguru numai de celea ale binelui comunu.

Cu deosebire ve potescu Domniloru! că petrunsi de santien'a scopului, pentru care ne amu intrunitu într'o biserica constituționala, se binevoiti a lucră din toate puterile înainturulu sinodulu nostru și afara de sinodu pentru intruparea păcei și a concordiei în sinulu archidieceșei noastre, că asiă toti se fimu un'a, și puterile noastre, care altcum se risipescu în certe interne, se le potemu folosi întrunite spre scopulu nostru comunu, care este: lumin'a, cultur'a, moralitatea și bunastarea tuturor, cari ne numimu fii unei-aceleiasi biserici natiunali.

Premitiendu aceste și impartasindu-ve tuturoru binecuvântările mele archieresci, sesiunea ordinaria a sinodulu archidieceșanu pentru anulul curinte 1876 o dechiaru de deschisa.

Dupa acest'ă sinodulu procede la statorirea modalității după carea sa proceda la verificarea deputatiloru. Acest'ă se și pune pre diu'a următoare la ordinea dilei.

Luni în 12 Aprile se verificara alegerile deputatiloru afara de a deputatiloru Ioanu Petricu, Octav. Sorescu și Ioanu Pred'a, cari toate se relegara la comis. verificat'ore. Mai departe se constituî definitivu biroulu alegendu pre urmatori notari, Baiulescu, Siagău, Branisce, An. Moldovanu, Duvlea, Brote.

Marti în 13 Aprile s'a ținutu în cea mai mare parte secretu ședinția. După ce ședinția a devenitu publica s'a alesu următoarele comisii:

Comisiunea verificat'ore: Petricu, Rosiescu, Maniu, Dr. Pacurariu, Patiti'a, Tecontia, Paraschivu;

Comis. financiaria: Pope'a, Ratiu, Gallu, Gaitanu, Manole, Piposiu, Cav. Puscariu, Romanu, Trombitasiu, Sabinu Piso;

Comisiunea scolastica: Mihaltianu, I. Popescu, Boiu, Candrea, Iosifu, Dr. Mesiot'a, Ios. Puscariu, Baiulescu;

Comisiunea buget. casei: Tipeiu, Sim. Moldovanu, Olariu, Andreica, Barsanu, Duvlea, Fagarasiu;

Comisiunea pentru propuneri: Hanni'a, Tordasiu, Papiu, Bolog'a, Dr. Borci'a, Macelariu, Pinciu, Dr. Racuciu, Sorescu, Sim. Piso;

Comis. petitionaria: Petru Popescu, Lazaru, Tamasiu, Brote, Danciu, Dr. Hodosiu, Pred'a.

Eri Mercuri, în 14 Aprile nu a fostu ședinția.

Ide'a și realitatea.*)

Esperintia de toate dilele ne înv'etia, încâtu diferesc ide'a de realitate. Diferintia ast'a se ar'eta pre toate terenele și în toate afacerile și va exista totu-déun'a; fiinduca nu este datu omeniloru a ajunge la suprema perfecțiune și fiinduca idealulu însusi se înaltia în aceasi proporțiune, în carea progresia realitatea.

Ide'a e motorulu pentru progresarea realității. Ea totu-déun'a difera și trebuie se difere de realitate. Din ce înse diferintia între ambele e mai mica, dintr'aceea realitatea e mai perfecta și mai corespundătoare intențiunei sele; și din ce se departa

*) Intardiatu.

R.

mai multu realitatea de idei, de închipuire, dintr'aceea corespunde mai putienu adevărulu realu și e în sine o amagire.

Si durere, ca în afacerile noastre atâtu politice, câtu și bisericesci dominédia mai cu s'ema amagirea. Noi ne închipuim spre mulcomirea noastră, lucrurile, mai totu-déun'a altcum de cum suntu ele în realitate. Nu calculămu cu realitatea obiectiva. Ba acest'ă o ignorămu; fără de a cugetă ca ea singura e basea sigura pre carea se p'ote cladi și ca cladindu pre alte base numai închipuite, cladirile terminate, mai curendu s'eu mai tardiu trebuie sa se surupe!

Astfelu legănându noi în dulcea închipuire, ca constituțiunea noastră bisericescă e cea mai buna, cea mai perfecta din lume; o ținemu de prisos și că se o studiemu mai de aproape. Se cercetămu ca cum se ar'eta ea în praca și cum se practis'ea. Cuprinde ea în sine toate însușirile și recerintiele care sa-i asigure durat'a și îndeplinirea; s'eu cu alte cuvinte de contine constituți'a ast'a în sine garanti'a, pentru executarea și respectarea sea?

În ceea ce privește mai întâu practisarea constituțiunei, ori cine, care cunoșce toate giuristările mai de aproape nu va dubită despre aceea, ca ea nu se practis'ea astfelu, cum aru trebui sa se practis'eze. Votulu universalu, care form'ea bas'a reprezentărei, nu e decâtu unu mijlocu pentru compunerea corpuriloru legiuit'ore în forma; și nici decum expresiunea adevărata a vointiei poporului.

Poporulu, partea cea mai mare, inca nu e inițiatu într'atât'a, în afacerile noastre bisericesci; încâtu sa-si p'ota formulă opini'a și vointi'a sea propria lipsita de ori-ce influentia. Dar chiaru și cându aru fi în stare a-si o formulă nu si o p'ote pâna atunci aduce la val'ore, pâna ce e inca nesigura competiți'a în sfer'a de dreptu și de activitate a fia-cărui'a corpu reprezentativu și legiuitoriu și a fia-cărui oficiu și demnitate bisericescă.

Constituțiunea noastră bisericescă, ce e dreptu, consta din dispozițiuni și normative câtu se p'ote de liberali și frumose; acestor'a înse le lipsesc în cea mai mare parte executiv'a și astfelu se presenta ele în realitate numai că nise litere m'orte.

Ce folosu ca avemu atât'ea corpuru reprezentative și legiuit'ore și ca acestea suntu îndreptățite de a continuă oper'a desvoltărei și a prosperărei prin conlucru, dispozițiuni și normative nou'e; cându ne lipsesc garanti'a ca toate acestea, și trebuie sa se îndeplinescă. Si cine aru dubită despre lips'a garantiiei acesteia, acelu se p'ote convinge de contrariu, esaminandu agendele sinodeloru noastre de pâna acum'a.

Câte bune și utile nu s'au conlucru și decisu aci; înse durere, ca după cum se vede, numai pentru că se fia conlucru și decise si fără că se avemu astadi vre-unu rezultat realu după toate conlucru și decisele aceste!

Acum'a se va întruni de nou sinodulu provincialu. P'ote ca se voru suscită de nou unele s'eu altele dintre agendele periódeloru trecute. Se voru referă feliuri si feliuri de greutăți și obstaculi, ce a întâmpinatu executarea cutărui și cutărui conlucru și decisu. Si urm'a din toate va fi ca noulu sinodu, cu paciintia-i îndatinata, va a-

duce la m'esa verde unu altu conlucru, alu cărui nepracticabilitate se aiba a o recun'osce, urmatoriulu sinodu!

Astfelu apoi nu vomu ajunge departe. Esperimentările nu suntu pentru stadiulu nostru de desvoltare, care pretinde cu necesitate imperativa fapte reali; fapte îndeplinite cu cea mai acurata conștiințiositate și fără de celu mai micu interesu personalu. — Pretinde că în toate afacerile noastre bisericesci sa nu domn'asca decâtu legalitatea și ca legea și toate dispozițiile cu val'ore de lege, sa se privesca și respecteze că atari, atâtu de singuratici, câtu și de ori și ce corporatiune s'eu dignitate bisericescă.

În asta directiune, trebuie că se conlucru fia-care deputatu, voindu a-si îndeplini adevărata sea misiune. Pre acestu terenu apoi se potu intalni si liberalii opozitionali natiunali ai „Albinei“, cu conservativi; cari după informațiunile ce le avemu, voru lucră spre conservarea celoru ce merita a fi conservate și spre delaturarea tuturor releloru, ori din ce parte aru veni.

Ast'a o pretinde sant'a cauza a bisericii noastre. Si după directiunea ast'a se va recun'osce apoi, cari dintre deputati se voru geră, ca adevăratu liberali și întiepti conservativi. Se fer'esca înse Ddieu, că nu care cum-va, sub masc'a liberalismului opozitionalu natiunalu, se vâneze interese particulari și dauneze intereseloru generali bisericesci; s'eu se încerce a conservă reulu și a-lu incuibă pentru totu-déun'a în lacasiurile și institutiunile sf. noastre biserici.

Sciri de mobilisare cerculeza aici și în Clusiu. Spre Dalmati'a se îndreptara trupe și în dilele din urma. Acolo se dice ca este concentrata déjà o massa de trupe de diece pâna în d'ouespradiace mii de feciori.

„Memorial diplomatique“ a publicatu de curendu mai multe documente, cari au facutu mare sensatiune în lumea politica. Reproducemu aici următoarele:

„În 14 Septembrie 1870 ambasadurulu rusescu din Vien'a telegrafa consululu rusescu din Ragusa următoarele: „Boscovicu și Miciciu voru tramite obiectele cerute. Incunoscintieza despre acest'ă pe principele Nicolai si întetiesce înarmarea si exercitiulu.“ — Răspunsulu consululu din Ragusa către dlu Nivicoff este datatu dela 20 Septembrie acelu-si anu și cuprinde următoarele: „Principele Nicolae tramite multiamit'a sea cordiale. Magazinele din Cernovitiu suntu pline, poporatiunea forte entusiasmata; se aștepta cu impacientia ordinulu de actiune. Intielegerea cu capii mirditi este perfecta. Crestinii din Popovo și Sutorin'a suntu demoralisati în urm'a vesatiuniloru turcesci. Prelanga veghiarea cea stricta din partea turcoru este cu nepotintia a-i provede cu arme.“

Kalil-bey către marele viziru Ali-pasi'a, ministrulu afaceriloru straine la Constantinopole. (Confidentiala; Nr. 3160/289, 23 Septembrie 1870.

„Altetia! Conformu telegramei ce-mi luasemu voia a adresă Altetiei Vostre, amu sositu alalta-eri la Vien'a și eri déjà amu datu visita comitelui

Beust. Prim'a intrevedere a fostu fôrte simpatică. Imperatul fiindu la Prag'a, voiu obținē audientia numai la întôr-cerea sea, ceea ce se va întēplă la începutulu septamănei viitôre.

„Intrevorbirea cu cancelarul privesce mai multu evenemintele actuale. Cancelarul doresce pacea de o potri va cu noi, si spera ca negociările între Iules Favre si comitele Bismark voru avē unu rezultatu impaciuitoru. Eu ii spusei comitelui ca guvernulu imperial e decisu a se alatură la pasii Engliterei si Austriei ce voru întreprinde in in favôrea păcei, pre care noi o dorim acum cu atât mai multu, căci conduit'a unoru noi amici ai Austriei ne este fôrte suspectă. Cancelarul, perdiendu si cumpetulu si simulându o mare sinceritate, 'mi facu urmatôrea declaratiune:

„Eu te asigură ca totulu ce s'a petrecutu între noi a fostu numai o simpla curtenire. Principele Gorciakoff m'a fostu întrebatu dēca avem de gându a ne alatură la pasii ce i va face densulu in favôrea păcei? Eu i-amu respunsu ca înainte de tôte dorescu a cunôsce in ce consista acesti pasi si ca cine i va mai spriginî? La întrebarea acēst'a inse pâna in diu'a de astadi n'amu primitu respunsu. Cu privire la Turci'a, — adause d. Beust, — m'a asigurat principele Gorciakoff ca relatiunile acestoru dōue imperii n'au fostu nici odata mai bune decât astadi. E unu faptu ca eu nu pré dau credimentu intentiuniloru ce se atribuescu de câtra diaristic'a generalului Ignatieff, afirmandu ca densulu aru staruî pentru modificarea tratatului de Parisu, cu atât mai multu ca amu observatu ca Russi'a de unu tempu încôce a mai încetatu cu influintiele seale asupr'a Muntenegrului.“

„In urma impartasindu in stilu academicu comitelui Beust intrevorbirea ce a-ti avutu-o Alteti'a Vōstra cu generalulu Ignatieff in privintia neutralisărei mării negre, comitele Beust a declarat a fi de acordu cu respunsulu Altetiei Vōstre datu ambasadorului rusescu si i-amu analisatu totu de odata si conjecturile ce s'aru nasce din apropiat'a caletoria a consulului rusescu, esprimendu-me astufeliu: „ca cu privire la Muntenegru si la tierile invecinate, amu amenunte ce me îndēmna a crede ca scormonirile rusesci si tramitarea de arme prin Austri'a n'au fostu nici odata in mai mare mesura decât astadi.“

„Acēsta insinuare credu ca fu caus'a care facu că comitele sa nu mai vorbēscă cu mine si despre evacuarea Sutorinei: inse fiindu probabilu ca comitele Beust in scurtu tempu 'mi va face ôre-cari impartasiri, astufeliu m'amu decisu că in acēlasi tempu sa-i supunu, sub sigillu secretului, corespondinti'a telegrafica a dlui Novikoff, ce 'mi luasem voia a comunică alaltieri si Altetiei Vōstre.“

Kalil-bey câtra marele viziru Ali-pasi'a, ministrulu afaceriloru straine la Constantinopole Nr. 3165/74.

Vien'a 26 Septembrie 1870.

(Rogu pe Sertis Effendi că insusi s'o descifreze.)

„Alaltieri fiindu la dineu la cancelarul Beust, 'mi spuse comitele Andrassy ca doresce a vorbi mai multe cu mine, si conformu intielegerei nōstre, m'a si cercetatu astadi la ambasada, unde amu avutu o intrevorbire fôrte intinsa, pre care v'o resumezu in urmatôrele:

„Comitele Andrassy; înainte de tôte, a regretatu in termini espresu ca Haidar Effendi n'aru fi intielesu nimicu din câte i-a spus, ca ideia lui a fostu ca Austri'a impreuna cu Turci'a sa se silēscă a împedecă resbelulu; iar ca dēca va fi necesitate se 'lu declare, atunci se lu pōrte pâna la estremeitate, si pacea se nu se închiaia de câtu pre bas'a rectificărei hotareloru nu numai in Asi'a, ci mai cu sēma la Marea-Nēgra. Tôte tienu-

turile musulmane dela Marea-Nēgra trebuiescu recăstigate si Poloni'a restituită“. Prin urmare Escelenti'a Sea me întrebă ca, in casu de resbelu, de câti luptatori putemu dispune? Eu i-amu respunsu ca, dēca amu reesi d'a contractă unu imprumutu de diece miliōne sterlinge, atunci pre usioru amu putē pune pre picioru de resbelu 500,000 soldati curati musulmani. Comitele, ascultandu impartasirea mea cu viua satisfactiune, imi spuse ca Austri'a pōte sa ridice 800,000 soldati bine disciplinati, fiindu trupele sēle dintre cele mai escelente. si ca incuraturile ei interne de astadi nu sunt alt'a de câtu rezultatulu incapacitătii celorlalti ministrii.

„Ministrulu ung. se tanguia asupr'a usiurintiei comitelui Beust si asupr'a inclinatiuniloru moscovite ale comitelui Potochi. Densulu imi povestî despre negociările din urma cu Russi'a într'unu modu care stă in contradicere cu naratiunea ce 'mi facuse in asta privintia comitele Beust. Elu afirma ca Russi'a aru fi declarat ca in privintia cestiunei orientale va remanea in limitele circularei emanata la 1867 dela comitele Beust; cu alte cuvinte ca relativu la Marea-Nēgra va cere dela unu congresu modificarea tratatului de Parisu, cu escluderea Turciei dela acestu congresu, si ca comitele Beust aru fi consimtitu la acēsta manopera. Comitele Andrassy, aflandu despre acēst'a, aru fi avutu cu cancelarul Beust o discutiune, si in urm'a raportelor sēle fôrte seriōse, imperatulu i aru fi promis ca va împedecă pre comitele Beust de a întreprinde in acēsta privintia vr'unu pasu înainte de a-si fi datu si monarchulu parerea sea.

„Alteti'a-vōstra ve aduceti aminte despre afirmarea cancelarului Beust ca la întrebarea sea pusa Russiei in privintia atitudinei si midilôceloru ce le va întreprinde in favôrea păcii n'aru fi primitu nici unu respunsu. Comitele Andrassy inse imi spuse ca acestu respunsu este dejă datu, fiindu formulatu in acēsta enunțiere a imperatului Alesandru: „Dēca eu 'armez, nu facu acēst'a pentru nici o întēmplare contr'a Prusiei“. Ministrulu ung. continuă apoi dicendu ca principalulu scopu ce aru trebui se lu avemu in vedere in tratările nōstre aru consiste in a desface pre Prusii'a din alianti'a Russiei, ceea ce numai atunci s'aru putē, candu amu oferî Prusiei acelasi avantaj că si Russi'a, si ca pentru ajungerea acēstui scopu n'aru fi altu midilocu mai potrivit de câtu o perfecta intielegere între Turci'a, Austri'a si Engliterea, cari tôte impreuna aru formă unu corpu destulu de compactu pentru că se atraga la sine pre Prusii'a. Astufelu ministrulu maghiaru dejă a convinsu despre acēst'a pre imperatulu, avendu totu in acēsta afacere mai multe intrevorbiri si cu domnulu Schweinitz, ambasadorele Prusiei la Vien'a, care, de si aru fi consimtitu cu parerile comitelui Andrassy, totusi sustienē intru tôte acestu adausu steriotipu: „In acelasi tempu, noi vomu mantienē amici'a nōstra cu Russi'a.“ In cestiunea Orientului, ambasadorulu prussianu s'aru fi exprimat fôrte simpaticu despre modificarea tratatului de Parisu, in ceea ce privesce Marea-Nēgra, din care punctu de vedere comitele Andrassy crede ca Prusii'a s'aru fi ingagiatu in acēsta cestiune facia de Russi'a. La plecarea sea, comitele Andrassy mi-a promis ca la o a dōu'a intrevorbire me va informă despre cestiunea Slaviloru si despre afacerile interne ale Austriei.“

Kalil-bey câtra marele viziru Ali-pasi'a, ministrulu afaceriloru straine la Constantinopole.

Vien'a 27 Septembrie, 1870.

„Chiaru in acelasi tempu veni se me vedia si comitele Beust. Cancela-

rulu vorbi, dūpa ôre-cari circumscieri, despre evacuarea Sutorinei. Eu i-amu spus ca Alteti'a vōstra, pentru ordonarea acestei evacuări, asceptati numai respunsulu cabinetului din Vien'a relativu la not'a sea trimisa baronului Prokesch. Comitele Beust 'mi reflectă ca va redactă numai de câtu acestu respunsu, inse mie mi se pare ca acestu respunsu va ridică din nou vechia decisiune că Suttorin'a sa fia evacuata, remânendu numai 50 soldati pentru paza. Prin urmare eu me grabisem a-i comunică ca consiliulu de ministrii, recunoscându argumentările espuse in not'a austriaca cu privire la rezolvarea acestei cestiuni, a renunțiatu cu deservire la acēsta combinare. Apoi amu dezvoltatu, pre bas'a instructiunei Altetiei-vōstre, imposibilitatea acestei evacuări atât din punctulu de vedere austriacu câtu si otomanu. Viediundu inse ca densulu persista in parerea sea si dūpa cea mai întâiu m'a asigurat despre discretiunea sea, i-amu cetitu corespondinti'a telegrafica a ambasadei rusesci cu consulatulu din Ragusa'a.

„Dupa ôre-cari traganiri, 'mi spuse cancelarul ca pentru casulu cându Muntenegrulu aru luă armele, atunci Suttorin'a totu nu ne pōte servi de basa operatiuniloru nōstre. Eu i-amu reflectatu ca actiunea Russiei se întinde si asupr'a Erzevinei si astufeliu trupele din Suttorin'a ne potu fi fôrte folositoare, mantienendu ordinea in acēsta provincia. Viediundu ca acēst'a luminēdia pre cancelarul, i-amu propusu se mai ascepte ôre-care tempu fără de a persiste pentru evacuare, pâna ce vomu află pozitivu despre adeverulu acestoru sciri. Cancelarul se parē ca consimte.

„In fine intrevorbirea s'a intinsu asupr'a păcei. Eu întrebaiu pre comite dēca crede in convocarea unui congresu si cari sunt parerile Austriei in acēsta privintia? Cancelarul 'mi respunde ca acēst'a e numai unu vechiu gargaunu in capulu principelui Gortschakoff; inse de vreme ce insusi principele a încetatu de vre-o câteva dile de a mai pomeni despre acēst'a, astufeliu densulu crede ca ideia congresului e delaturata pentru momentu. Intr'aceea l'amu întrebatu dēca desbaterile conferintieloru nu se voru margini numai asupr'a diferentieloru dintre Prusii'a si Francii'a? Comitele mi-a respunsu camu perplesu, dicându ca acēst'a e camu imposibilu, de ôre-ce Itali'a inca se va folosi si de ocaziune pentru a regulă cestiunea Romei.

„Dara cu tôte siovairele cancelarului de a nu intră in 'amenunțele acēstui subiectu, amu pasitu categoricu in cestiunea tratatului de Parisu despre neutralitatea Mării-Negre. Mai întâiu 'mi respunde prin persiflări; dara dūpa ce eu persistaiu, începū a-mi responde cu liniste si respectu, dicându ca de vreme ce acestu tratatu s'a atacatu in repetite casuri de câtra principatele-unite, astufeliu cu privire la marea-nēgra a devenitu chimericu, si ca de vreme ce tratatulu de Parisu nu amintesce nimicu despre marea de Azoff, prin urmare Rusi'a nu se pōte împedecă dela punerea floteloru seale pre acēsta mare, cari in casulu unui resbelu se voru debarcă in marea-nēgra. Eu amu reflectatu cancelarului ca o flagranta atacare a tratatului nu s'a întēplatu nici odata si ca modificările urmate s'au efectatu cu invoirea tuturor puteriloru garante; iēr' in cea ce se atinge de marea de Azoff e numai o apucatura trasa de peru, pre care puterile n'o potu ridică cu seriositate si ca guvernulu imperialu, chiaru si in casulu cându aru parasitu de toti aliatii sei, totusi nu va încetă de a-si apară drepturile seale.

Acēsta intrevorbire povestindu-o ambasadorulu englesu, 'mi spuse ca noi putemu comptă in tōta pozitivitate pre sprijinulu guvernului seu si ca marea de Azoff n'aru fi potrivita

pentru navi mari, ci numai pentru navi usiōre.“

Proiectu

de regulamentu pentru școlele populare si normale gr. or. din archidieceasa (elaboratu in urm'a concluziunii sinodului archidiececanu din 16 Aprilie 1875. Nr. 55.)

(Fine.)

Despre plantele cele mai cunoscute si mai folosite; deosebirea acestor'a între sine (clasarea) si părțile principale: radacina, trunchiu, corôna, frundie, flôre, trupte. Conditiiunile de esistintia si de prosperare: aeru, apa, caldura, lumina. Folosulu ce-lu tragu dela plante ômenii si animalele. Din mineralogia se voru luă numai metalele cele mai cunoscute si mineralele cele mai folosite: sarea, ferulu, argintulu, aurulu, plumbulu. etc.

Nota. Invetiatoriulu va insistă mai vertosu asupr'a modului cum se înmultiescu si se întretienu cele mai folosite animale si plante. Cu plantele se va ocupă primavēr'a si vēr'a, cându elevii potu sa-si veda lucrurile, despre care invetia; zoologia si mineralogia se voru luă iēr'n'a.

Anulu 5 si 6.

Repetirea celoru din anulu precedentu. In acesti doi ani materialulu din istoria naturala se va stabili in modu precisu, se va completă si amplifică. Intru acēst'a invetiatoriulu sa nu pērda din vedere de a grupă tôte produsele din cele 3 remne ale naturii dūpa caracterele loru generali, aretandu totu deodata folosulu si daun'a diferiteloru grupe cu privire la vietia practica. Cultur'a animaleloru domestice. Prasirea si cultur'a plantelor de câmpu si din gradina: cereali, pomi si legume; semintieloru celoru mai latite si mai folosite plante; tempulu semanării seu alu resadirei. — Ce-va din horticultura si despre cultivarea vitelor. Tôte acestea voru formă bas'a pentru cunoscintiele agromonice:

In fine: cunoscintie mai specială despre corpu omenescu, in legatura cu unele precepte din igien'a populara. — Notiuni generali despre sufletu si despre facultătile lui.

c) Fisic'a. Cunoscintiele din fisica au mai totu atât a importantia pentru poporu că si cele din istoria naturala. Prin urmare si invetiarea unoru părți din fisica e neapăratu de lipsa tinerimei din poporu, mai alesu invetiarea acelor parti, care stau in celu mai stensu raportu cu vietia de tôte dilele si a căroru ignorare aru casună poporului mari daune materiale si morale.

In primii trei ani si invetiarea fizice coincide cu exercitiile intuitive; in anulu alu patruea inse ea inca formēza obiectu de sine statatoriu si se propune in modu mai sistematicu. La impartirea materialului se va observă si aici cunoscutulu principiu didacticu: dela usioru la mai greu. Corpurile si proprietătile loru comune: greutatea, porositatea, estinderea, nepenetrabilitatea etc, pre bas'a cunoscintieloru din istoria naturala. — Fenomene naturali de tôte dilele: aurora, amurgulu; despre ventu, plôia, curcubeu, néua, bruma, furtuna etc. Despre astfelu de fenomene se va vorbi totu-déun'a la tempu potrivit, d. e. dūpa ce elevii au avutu de curundu ocaziunea a le si observă.

Anulu 5 si 6.

Repetirea celoru din anulu trecut in modu mai sistematicu, aretându-se mai alesu cauzele diferiteloru fenomene. Mai departe: 1. Greutatea; caderea libera, punctulu de greutate, cumpan'a; lastariulu (parghia, sprietiulu si planulu 2. inclinatu. Caldura; estindere corpuriloru solide si fluide prin caldura; termometru; procesulu ferberiei; negur'a; norii; plôia; néu'a si brum'a. Conducatorii buni si rei. 3. Apa; folosulu ei; insusirile apei; vasele comunicătoare; fantănil saritôre; greu-

tatea specifică; vaporul și carul de foc. 4. Aerul; folosul; însușirile aerului; influența lui asupra corpurilor; barometrul; pompa; puscă de apă; balonul; clopotul cufundătoriu. — 5. Sunetul; nașterea sunetului; vibrațiunea și echo. — 6. Lumina; spectrul solar; curcubeul; murgitul; oglindă; sticlele concave și convexe; ochelarii; telescopul și microscopul. 7. Magnetismul; electricitatea; tempesta; paratunetul; telegraful.

Nota. Propunerea acestor obiecte să se facă în moduri cât mai populare și să se illustreze cu totu felu de exemple.

d) Agronomia și economia. Elementele de agronomie și economie în primii ani vor forma obiectul diferitelor cercuri de înțelegere. Științele naturale încă se vor aduce în strânsă legătură cu agronomia, mai ales în anul alu patrulea.

Anul 5 și 6.

Agricultura și uneltele de agricultură; cultura plantelor în general; cultura vitelor, a albinelor și a vermilor de metase. — Grădinaritul, în special: pomarii; înmulțirea și îngrijirea diferitelor pomi și a fructelor; cultura viilor. Ocupațiile domestice; industria casei; resurse de castig prin ocupațiile domestice; chivernisirea casei și a agostintelor. Muncă și rezultatele ei.

Nota. Fiecare comuna biserică să a îndatorată a întreține un loc de pomarii, unde elevii să se deprindă prin exerciții practice.

§ 91. Științele tehnice.

a) Desemnarea liniară: Se va trata în legătură cu geometria.

b) Caligrafia: Se va trata deodată cu învățarea limbii materne.

c) Gimnastica: Mișcarea liberă a corpului în diferite direcțiuni; exerciții după comandă; corpul în diferite pozițiuni și mesuri cu pasu regulat; alergătura, saritura, urcare. Toate acestea cu privire la exercitiul militar.

d) Lucrul de mână. În școlile de fetițe, prelungă învățământul propriu spus, elevii în decursul celor 6 ani se deprind să lucreze de mână: cusut, chindisit, impletit etc. Lucrurile de mână se vor învăța cu privire la trebuințele poporului și la împrejurările locale. În legătură cu lucrul de mână se va aduce și economia casei, încât ea să privească seculu femeiesc.

§ 92. Obiectele arătate până aici se vor propune, după cum arată următorul plan de împărțirea orelor (vedi cele alaturate sub a), b) și c).

§ 93. În ceea ce privește școala de repetiție obiectele de propus vor fi: a) cu despartimentul de sub a) § 79, se vor repeta amplificându-se obiectele percurse în cei 6 ani de frecvență obligatorie. b) Cu despartimentul b) se vor lua totu acele obiecte, cari sunt prescrise pentru regulatoarele cursuri în școlile populare, după cum s'a arătat în planul de învățământ.

C a p u 16.

Legi școlare.

a) Percepțe de conduită și de purtare pentru școlari.

§ 94. În fiecare dimineață școlariul, după ce s'a sculat temporu din asternut, se spală, se peptenă și se îmbracă; apoi întorcându-se față de o icoană sântă, și face semnul sântei cruci și dice rugăciunile de dimineață cu cea mai mare evlavie, dându multăminie lui Dumnezeu și cerându ajutorul dela densul. În fine școlariul va salută cu dragoste mâinile parinților și ale celor mai mari din familie, dându-le „bună dimineață”.

§ 95. După acestea școlariul și va lua cartea în mână, va repeta și va învăța bine lecțiunea, va scrie ce are de scris și va socoti ce are de socotit. Astfel pregătit și așezându-se în regula cărțile, caietele, con-

deiele și creioanele va pleacă la școală, înse la tempu potrivit, adică nici prea târziu nici prea timpuriu.

§ 96. Școlariul, cum a esut din curte, are să meargă de a dreptul la școală, fără a se opri pre drumu cascându gură și jucându-se. Pre drumu va merge frumos, nu va striga, nu se va împinge, nu se va bate, nici nu se va certă cu alți copii. Întâlnindu-se școlariul cu alte persoane mai betrane, fie acelea ori cine aru fi, elu și va descoperi capul înainte lor, le va salută cu respectu și după cuvenita datina.

§ 97. Ajungându în tindă școlii, fiecare școlariu și va scutură incaltămintea de noroiu său de zapadă; apoi va intră în școală cu capul descoperit și salutându pre ceilalți școlari se va așeză frumos la locul seu. Școlariul se stă astamparat la locu, se nu face larma, nici să nu sara preste bance etc.; ci până cându va intră învetiatiu se și repetișcă din nou lecțiunile observându cea mai mare tăcere și liniște.

§ 98. La intrarea învetiatiu totu școlarii sunt datori să se școle în picioare, se stă dreptu, se priveșcă în față pre învetiatiu, și nici unulu se nu ședă jos, până cându acestă le va da voia a ședă. Totu asiă voru urmă școlarii și cându va intră în școală o alta persoană mai betrana.

§ 99. Pre tempulu prelegerii fiecare școlariu e datoriu se fie cu cea mai mare atențiune și ascultare la totu ce se spune și se lucră în școală; se nu șioptășcă cu vecinii, se nu se joce cu manile, nici se bata cu picioarele, nici alte lucruri că acestea se nu facă; năntrebatu se nu răspundă, nici se nu șioptășcă, precându răspunde vre-unulu din colegii sei.

§ 100. Nici unulu școlariu nu este iertatu a esă din școală pre tempulu prelegerii, fără numai la casu de morbu; dreptu aceea se cere, că școlarii se și sevarsășcă trebuințele trupesci înainte de a pleacă la școală.

§ 101. La esirea din școală și la mergerea acasă, școlarii trebuie să se pörte cu aceși buna cuvenință că și la venire: să iasă din școală în liniște și în tăcere; pre drumu să nu alerge se nu strige, se nu se certe, se nu se împingă unii pre alții nici se nu se bata, se nu arunce cu petrii etc. se meargă în rendu doi cu doi vorbindu unii cu alții despre cele-ce au auditu și au învățatu în școală.

§ 102. Sosindu acasă, școlariul dă „bună diu” și „bună sër”, serută mană parinților și celor mai betrani ai casei, și așeză apoi toate obiectele de școală, la unu locu anumit, că se scia totdeună, unde se si-le caute. Până la tempulu de masa școlariul să se ocupe cu lecțiunile sele, se nu supere pre parinti, nici pre ceilalți ai casei.

§ 103. Școlarii trebuie se pazășcă cu totu dedinsul orele de școală, se cercetășcă școlă regulatu și se nu lipsășcă dela prelegeri fără de causa binecuvântată și fără scirea învetiatiu; pentru ori-ce lipsire școlarii au să aducă scusa dela parinti. Tempulu veniri la școală înainte de prandiu este la 8 ore, iară după prandiu la 2 ore; nici unulu școlariu se nu vina mai târziu, dără nici pre currendu.

§ 104. Duminecă și serbatorea totu școlarii sunt datori a meargă la biserică sëră și dimineață. Dimineață, cându toacă de liturgia, fiecare școlariu să se afle în școală, schimbatu spalatu și peptenatu; din școală voru meargă apoi la biserică în rendu doi câte doi. În biserică se voru portă frumos și voru ascultă cu evlavie sântulu serviciu; la esire voru observă ierăsi bună cuvenință că și la esirea din școală. După esirea din biserică școlarii au să meargă deadreptul acasă.

§ 105. Atătu Duminecă și serbatorea cătu și în alte zile de vacatiune, școlarii trebuie se petreacă tem-

pulu cu învățarea lecțiilor lor, cu lucrarea temelor și cu cetirea; după împlinirea datoriilor de școală, școlarii se potu și joacă dără numai jocuri ertate și în buna ordine, fără galciava și fără batae. —

§ 106. Jocul în nuci, în nasturi și pre bani, amblarea, prin grădini straine, urcarea în pomi și alți arbori după cuiburi, chinuirea animalelor, stricăciuni în averea cui-va, precum și altele de felulu acestă sunt oprite școlariilor sub cea mai grea pedepsă. Asemenea nu este iertatu școlariilor a se joacă în școală, în tindă școlii și a bisericei.

§ 107. Preste vëră nu are voia nici unulu școlariu a merge singuru la scaldatu, ci cu ceilalți școlari și dimpreună cu învetiatiu. Nu se permite școlariilor a aduce în școală nici unulu felu de pome; schimbulu și vinderă obiectelor de școală e oprită sub grea pedepsă.

§ 108. Totu școlarii sunt între sine deopotrivă și trebuie se trăiescă că frații: să se iubășcă, să se ajutozeze și să se învete unii pre alții, să nu se poleacășcă, și să se vatemă nici cu cuventulu, nici cu faptă. Dăca unulu școlariu aru fi vatematu și neîndreptatitu pre altulu, atunci acestă din urma n'are voia a-si resbună însuși, ci se va plange cătră învetiatiu, care va pedepsi apoi după cuvenință pre celu vinovatu.

§ 109. Acei școlari, cari nu voru pază aceste legi și nu se voru supune lor, voru fi priviti că nise neascultatori și se voru pedepsi cu asprime.

b) Regule disciplinare.

§ 110. Cându unulu școlariu lipsește de capulu seu dela școală, atunci învetiatiu aduce imediatu acestă la cunoștință parinților îndatorindu-i sub pedepsă de a deveni responsabili în sensulu legii, se pörte de grige că se nu se mai repetișcă casulu absențarei. Învetiatiu pentru primul casu de lipsire va dă școlariulu o admonitiune în față tuturor școlariilor; repetindu-se lipsirile, învetiatiu pöte pedepsi pre respectivulu școlariu cu arestu de câte o oră. Pre tempulu arestului școlariulu va capetă o lucrare de facutu.

§ 111. Cându unulu școlariu nu si-a potutu împlini datoriile ce i se impune învățământulu din causă a unor afaceri familiare, atunci elu e datoriu a înștiință despre acestă pre învetiatiu și până nu se începu orele de prelegere. Învetiatiu va cercetă imediatu casulu și dăca împedecarea aru veni din partea parinților, acestă voru fi provocați a nu mai împedecă pre viitoru pre copii dela învățarea lecțiilor lor. Dăca însă vină va fi a școlariulu, atunci i se va aplică o pedepsă specifică mai jos.

§ 112. Cându se observa mai întâi semne de lene la unulu școlariu, atunci unulu asemenea școlariu va fi ținutu a-si împlini datoriile neglese pre oră viitoare, repetindu-se casurile de lene, parinti respectivulu școlariu voru fi îndatorați a priveghiă mai de aproape pre copilulu lor silindulu a-si împlini datoriile. Învetiatiu pöte pedepsi pre școlarii neglenti cu pedepse conforme naturelului lor, între altele cu arestu împreunatu cu ocupațiuni dictate anume.

§ 113. Dăca unulu școlariu nici în urmă astoru felu de pedepse mai usiore nu parasesce lenea și trândăvia, atunci elu se va pune față cu inspectorulu localu, fiindu presinte și învetiatiu precum și tatalu școlariulu. Va urmă o admonitiune din partea inspectorulu, ba și o pedepsă mai aspră și anume la cererea și după voia parinților.

§ 114. Aducându-se la cunoștință învetiatiulu, că unulu școlariu se pörta necuviinciosu cu persoanele ce le întâlnește pre drumu, învetiatiu pentru primul casu va reaminti acestu școlariu respectivulu paragrafu din legile școlare și i va dă admonitiune

în față tuturor școlariilor; pentru alte casuri va ave locu pedepsă cu arestu de câte o oră.

§ 115. Întemplantu-se că vre-unulu școlariu se fie paritu pentru bată pe strade, pentru spargeri de ferestri și stricăciuni în proprietatea cui-va, atunci se cercetășcă lucrulu, se chiama inspectorulu localu și parinti, cu cari se înfățișă școlariulu spre a fi dojenitu, respective și pedepsitu.

§ 116. Cându unulu școlariu e acusat pentru furtu mai usioru, precum e furtulu de pome, de lucruri din casele altor și dela școlari, atunci i se va dictă o pedepsă amesurată în înțelegere cu parinti școlariulu și cu inspectorulu localu.

§ 117. Purtarea necuviinciosă a unulu școlariu față de școlarii sei, se va pedepsi din partea învetiatiulu cu pedepse amesurate.

§ 118. Pedepsă trupescă nu se pöte aplică de învetiatiu decâtu numai cu învoirea parinților.

Cătră p. t. dd. deputati ai sinodulu archidieceșanu!

Maritul sinodu archidieceșanu în sesiunea sea din a. tr. a otaritu mörtea protopresbiter. Lupsiei, împartienđu în două părți, anesându partea din susu la ppiatul Cămpenilor și cea din josu la alu Turdei, care hotarire înse prin protestele date cătră forulu competentu și în urmă însinuării unei apelatiuni la sesiunea procsima congreguale nu s'a pus în lucrare, lasându în statulu lor quo.

Deci spre a se delatură indoielile și spre a face, în cătu mi ierta spatiulu, lumină, și spre a apăra dreptatea, viu cu totu respectulu a trage atențiunea Ven. sinoda asupra urmandelor documente neresturnavere pre cari poporulu din ppiatul Lupsiei pretinde lasarea în viață a acestui ppiatu și adăca:

Protopresbiteratul Lupsiei și are esistință sea deă de aproape 2 secl cuprindendu 24 comune bisericu 14 mii suflete cari comune asiă stau în legătură și comunicatiune unele cu altele, cătu (împreună cu 3 comune din ppiatul Albei Iuliei 1 Rimetiu, Ponoru, și Bradesti) formează o fortăreță incungiuată de munti și alte margini naturale și obvenite.

Acestea confinii sunt:

1. De cătră protopresbiteratul Turdei despartu ppiatul Lupsiei comunele unguresci și gr. cat. Iar'a inferiöra, Magur'a, Surducu, Bicalatu, Berchisiu, Petridurile (3 comune), Mischiu, Sinfalau, Orfalau și muntii Trascaului.

2. De protopresbiteratul Albei Iuliei: comunele gr. cat. Valisior'a, Poian'a Aiudului, Căcov'a Aiudului și muntii Ponorului.

3. De protopresb. Abrudului muntii detunate și comună gr. cat. Muscă.

4. De protopresb. Cămpenilor: comunele gr. cat. Manastirea Lupsiei și Bistr'a.

Din contra după hotarirea sinodulu tainduse acestu ppiatu în 2 părți comună esteriöra pentru ppiatul Cămpenilor aru fi atunci Brozesti, și pentru a Turdei Salci'a de susu între cari ne cum să se afle vre-o linie remarcabilă cătu de mica, dar'nici distanță nu e mai mare decâtu 15 minute între acestea două locuri estreme, și totusi Ven. sinodu vră se ridice aci unu zidu despartitoriu, firesce sedusu de omenii egoismulu, și să înalte turnulu babilonicu că și confusiunea între poporu să fie aci acolo.

Mai departe m. sinodu a trecut cu vederea și acei gresială că a pusu două resiedințe ppesti — Abrudulu și Cămpeni o distanță abia de 1½ oră lănga olaltă, — pre cându din Cămpeni până în Turdă și respective Agirbiciu o departare de 18—19 mile de locu n'a aflatu locu o a trei resiedință, și întrebă au nu aru fi mai potrivita o resiedință în Abrudu, un'a în Ofenbai'a și un'a în Agirbiciu și

cea a Cămpeniloru se ramăna afara, dupa votulu separatu alu dep. N. Fodoreanu, (vedi protoc. sinodului din 1871 fati'a 175—184.) căci afara de acést'a ppiatulu Cămpeniloru abia numera 16—17 ani din viéti'a sea, pre cându alu Lupsiei este unulu din cele mai vechi.

Protopresbiteratul Lupsiei fatia cu celea arondate, precum sunt a Ternavei, Cămpiei, Cetătiei de pétra, Solnocului de susu si de josu, Media-siului, M. Vasiarheiului, Odorheiului, si Cohalmului, cari tóte au o populatiune dela 4—13 mii suflete numai in privintia cantitatiei sufletelor inca e mai mare si totusi sa se desfiinteze, au nu e acést'a o seducere a opiniunei intre-gului sinodu de cătra cei interesati in obiectulu acést'a.

Spuna m. sinodu, cari din p. t. dd. deputati au cunoscutia despre pusetiunea locurilor din muntii apuseni decatu cei interesati precum e dlu R. Patiti'a fiulu par. prot. I. Patiti'a, Anan. Moldovanu nepot. par. prot. S. P. Moldovanu cari impreunacu consangeniiloru dni Ales. Tordasianu, I. Ratiu, S. P. Moldovanu, Ioanu Filipescu si N. Gaietanu a juratu mórtea protopresbiteratului Lupsiei, ne avendu altu scopu decatu interesulu egoisticu, si ingreunarea poporului nostru destulu de apesatu de straini.

Din acestea enumerate cutezu a trage atentiunea sinodulu din a. c. ca de va mai veni pre tapetu cestiunea arondarei ppiatului Lupsiei si respective desfiintarea lui a nu mai dá credimentu la astfeliu de ómeni, ci dupa gratiós'a promisiune a Escelen-tiei Sele dlui archiepiscopu Mironu Romanul déca si in decursulu acestui anu aru fi impedeatu a ne onorá cu pre-senti'a Inaltei Sele persóne cercetân-dune, celu putienu sa se indure gra-tiosu a ne delegá pre unu membru din Pré Ven. consistoriu cá astfeliu dovedindu-se adevéru si convingân-du-se prin acést'a si m. sinodu nu nu-mai se decida desfiintarea ppiatului Lupsiei ci din contra amplificarea lui.

Unu fiu credinciosu alu pro-topresbit. Lupsiei.

Aradu 1/19 Aprile, 1876.

Pré stimate dle Redactoru! In tractatulu meu: „Centralisarea fede-rativa este principiulu bisericei in ad-ministratiune” — onorabil'a Redacti-une dela „Telegrafulu Romanu” subli-niându, in canonulu 8. a sinod. din antiochi'a, pasagiele unde se dice, ca ceialalti episcopi, fâra de metropoli-tulu, se nu efectue „decatu ace-lea numai, câte se cuvinu eparchiei fiesce carui'a” pentru cá fia-care episcopu se „aiba stapânire” preste eparchi'a sea, — mi pune intrebarea, ca unde este aci dependenti'a episcopiloru de metropo-liti, asiá cum eu o vréu.

La acést'a obiectiune me simtiu indetoratu a respunde ca, eu sustienu dependenti'a episcopiloru de metropo-liti in sensulu canónelor*) si nu in modu arbitráriu.

Dispusetiunile canon. 9 a sinodu-lui antiochianu se estindu in dóue di-rectiuni: a) confirma prerogativele me-tropolitiloru si dreptulu loru de juris-dictiune in intrég'a provincia metro-politana: b) determina reportulu din-tre episcopii sufragani si fatia cu me-tropolitulu. Nici cea mai mica urma de independenti'a episcopiloru sufra-gani, nu gasimu in canonulu acést'a, din contra, probe despre aternarea loru gasimu fórte eclatante.**)

*) Asiá si trebuie dara nu se centrali-sámu tóta potestatea in mân'a metropolitiloru cu canónele in mâna contr'a canónelor.

R.

**) Bine. bine, dara hotarele aternárei nu trebuie intinse mai departe decatu prescriu canónele.

R.

póte, nici este iertatu, cá canonulu sa-si contradica. „Episcopulu care este inainte statatòriu (me-tropolitulu) are purtarea de grija pen-tru intrég'a provincia.”

Aci se accentuadia dreptulu metropo-liloru de administratiune in provin-ciele metropolitane preste totu. Pasa-giulu: cá „episcopii sa nu faca de cátu acelea numai câte se cuvinu eparchiei fiesce carui'a”, nu privesce pre independenti'a loru de metropolitulu, ci aceea, cá ei se nu-si aróge loru drepturi egale cu metropolitii, administrându si in alte eparchie;*) ci fia-care episcopu sufra-ganu sa se restringa la eparchi'a sea, se implinésca numai acelea functiuni, câte se cuvinu eparchiei sele, pentru cá fia-care episcopu se „aiba sta-dânire” numai preste eparchi'a sea. Cá si cându amu dice: episcopulu Aradului se administreze numai in eparchi'a Aradului: iéra in afacerile eparchiei Caransebesiului se nu se amestece, ci preste acést'a eparchia se aiba strpânire episcopulu ei canonicu, precum si episcopulu Aradului are stapânire preste eparchi'a sea. Numai hirotoniile de presbiteri si diaconi le seversiau episcopii fâra de iniriurea metropolitiloru, si alt'a nimicu, ce se referesce la administratiunea biseri-césca. Acést'a este sensulu canon. 9 a sinodului din antiochi'a si dupa li-ter'a si dupa spiritulu lui, sensu pre care 'lu sustienu si canonistii, Balsa-monu Zonor'a Alesiu Aristenu si Be-veregiu.**)

Vincentiu Mangr'a

Varietăți.

(†) Ioan'a Popoviciu (Po-pescu) nascuta Popoviciu in nu-mele seu, alu filoru Ioanu juristu ab-solutu, Simeonu studente de s. teolo-gia la universitatea din Lipsca. Rafil'a Mari'a si Dominic'a, a fratiloru sei Gregoriu parochu gr. or. in Rip'a de susu si Teodoru notariu cercuale totu acolo si a numerosiloru consangeni si amici cu inim'a frânta de durere aduce a public'a cunoscutia, ca pré iubitu-lu seu sotiu, tata si cumnatu **Vasilin Po-poviciu (Popescu)** parochulu ro-mânú gr. or. alu Ripei de josu si admi-nistratòriu protopresbit. gr. or. alu tract. Turd'a superiòra in anulu alu 52-lea alu vietiei, iéra alu fericitei casatoriei alu 35-lea in urm'a unui morbu indelun-gatu de reumatismu dupa impartasirea cu cele sâute a repausatu in domnulu in 6/18 Aprile a. c. la 1½ óra di-minéti'a.

Osementele defunctului se voru duce la repausulu eternu in cime-riulu bisericei gr. or. din Rip'a de josu in 9/21 Aprile la 11 óre inainte de prândiu, iér' parastasulu pentru odich'n'a sufletulu seu se va celebrá in 18/30 Aprile.

La cari acte funebre suntu invi-tati toti amicii si cunoscutii. Fia-i tie-rin'a usiòra si memori'a binecuvéntata.

Rip'a de josu in 6/18 Aprile 1876.

*) Calamitatea focuri-loru face rotund'a prin tíerta. Dupa ce amu inregistratu pre scurtu scirea despre foculu celu pustiitoriu din Ter-gulu Muresiului (M. Vásárhely), care a causatu pagube de milióne, suntemu in neplacuta pusetiune de a inregist-rá scirea despre unu altu focu totu asiá de mare din Clusiu, unde sâmbata in 10/22 Aprile a arsu aprópe 100 case dimpreuna cu turnulu de obser-vatiune alu pompieriloru. Foculu, se

*) Unde li se da dreptu metropolitiloru sa administreze in eparchia straina v. can. 34 Ap. can. 9 la care se provoci can. 35 sin VI etc. etc.

**) Atunci aru fi mai bine póte sa casámu tóte trei consistòriile din archidiecea si epar-chia si sa facemu unulu lâng'a Metropolia si Présantii parinti dela Caransebesiu si Aradu sa se ocupe numai cu sântirea preotiloru.

Red.

dice, ca si aci s'a escatu din negrige. In acelasi tempu, a arsu o parte in-semnata din orasiulu Gherla, a arsu in Deju si totu atunci se aprinsese si o vinarsaria la pórt'a Gusteritiei in Sabiiu. In diu'a urmatóre a arsu in Ogn'a Sibiului vre o 7 case. Inainte cu optu dile, va se dica in diu'a de pasci a arsu in Ludosiulu mare vre o 30 case. Despre alta intemplare trista de asemenea natura gâsimu sub ru-bric'a „Locu deschisu” unu raportu destulu de durerosu.

Locu deschisu.

Nenorociti prin focu.

In Dobârc'a, comun'a natala a subscrisului, foculu, in intervalu abia de dóue óre, a prefacutu in cenusia: casele, siurile, grajdurile si alte cla-diri economice, bá si mai multe ca-pete de vite a 17. familii romanesci.

Foculu s'a escatu Sambata in 10 ale curgatòrei — diminéti'a la 4 óre — in cas'a unui crestinu de ai nostrii, carele — cu putienu mai nainte ve-nise dela unu târgu cu doi junculenii acolo cumparati, dintre cari unulu deveni jertfa elementulu infricosiatu, alu doilea insa scapandu, nu se scie incatr'o a ratacitu. Barbatulu si so-ci'a lui insii abia scapara de periculu cá prin minune, insa nu fâra insem-natate arsuri la diferite pârti ale cor-pului.

Crestinii nostrii inca nu se de-steptara din somnu pâna candu foculu se estinse dejá asupr'a mai multoru case si cladiri economice; ei bietii, nici ca visau, ca cu rasaritulu sórelui acelei dile omiñoase, impreuna cu co-pii si cu animalele lor, voru rema-nea cá vai de ei lipsiti de tóte si sub scutulu ceriului liberu.

Asecurati in contr'a focului — dupa cum sum informatu — nu a fostu nici baremu unulu. Perplecsi-tatea si lips'a intre acesti crestini e cu atátu mai mare, cu cátu celoru mai multi nu le-au pututu succede a 'si mantui nici vestmintele cele mai ne-aperatu de lipsa si nici bucatele spre a puté provedea samaturile de pri-mavara, cu atát'a mai putienu cele de lipsa pentru sustinerea si nutritia familiiloru lor. De aceea, ajutoriulu cátu mai grabnicu este uniculu mijlocu de consolare a nenorocitorulu nostrii frati din Dobârc'a.

Apelezu dara in numele nenoro-citorulu nostrii frati la nobilulu simtiu de compatimire de atâtea ori probatu alu correligionariloru si connationali-loru nostrii, cu deosebire a preotimei si intelegintiei nóstre, rogandu pre toti a sprijini pre nenorociti nostri frati din Dobârc'a.

Spre scopulu acést'a, subscrisulu va deschide o lista de contribuii ma-rinimóse aci in Sabiiu, iéra despre ajutórele incurse si despre distri-buirea loru intre cei nenorociti, va dá ratiociniu publice in acestu diuariu.

Sabiiu in 13 Aprile 1876.

D. Cuntianu,
parochu in locu.

Burs'a de Vien'a.

Din 14/26 Aprile 1876

Metalicele 5%	64 20
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68 40
Imprumutulu de statu din 1860...	109 50
Actiuni de banca.....	871 —
Actiuni de creditu.....	140 70
London.....	120 —
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72 50
„ „ „ Temisiorene	72 50
„ „ „ Ardelenesci	74 —
„ „ „ Croato-slavone	83 —
Argintu.....	103 75
Galbinu.....	5 66½
Napoleonu d'auru (poli).....	9 59

Nr. 100/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de ca-pelanu in care este impreunatu si pos-tulu de invetiatoriu in comun'a Prostea protopopiatulu Nocrichiu Cincu-mare lâng'a neputinciosulu parochu Chirionu Rotariu, se escrie prin acést'a con-cursu pâna la 9 Maiu a. c.

Emolumintele suntu:

a) A trei'a parte dela portiunea canonica statatòre din 10 jugere pa-mentu aratoriu si de fenatiu.

b.) Dela 80 familii din mesurile de bucate, si din stol'a satorita de si-nodulu protopopescu, iéra a trei'a parte, care impreuna computate dau sum'a de 152 fl. 8½ cr. v. a.

c.) Leaf'a de invetiatoriu parte dela poporu parte din alodiulu comu-nei de 200 fl. v. a. Laolalta 352 fl. 8½ cr. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a sta-tiune, voru aterne petitiunile lor in instruite in intielesulu Statutulu orga-nicu pâna la terminulu indicatu, la subscrisulu oficiu protopresbiterale. — Cei cu 4 clase gimnasiale voru avé preferintia.

Nocrichiu in 1 Aprile 1876.

In contielegere cu comitet. paro-chiale.

Oficiulu protopresbiterale.
G. Maieru,
adm. ppsescu.

(1—3)

Ad Nr. 33—1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. de a 3-a clasa din Nadasti'a su-periòra cu fili'a Hesdasch in proto-presbiteratulu tractulu Hatiegu, se es-crie prin acést'a concursu, cu termi-nulu pâna la 25 Aprile st. v. a. c.

Emolumentele suntu:

a) Pamentu aratoriu 4 jugere;
b) dela 155 fumuri câte un'a feria de vinu;
c) totu dela atâtea fumuri câte un'a di de lucru;
d) stolele indatinate dela func-tiunile preotiesci.

Doritorii de a ocupá acést'a pa-rochia au a-si aterne concursele lor conformu „statutulu organicu” la sub-scrisulu, pâna la terminulu susu a-mintitu.

Hatiegu in 19 Martie 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Ratiu,
protopr.

(3—3)

Indreptare. In articolulu: „Centralisarea federativa este principiulu bisericei in administratiune, din Nr. 26 a „Teleg. Rom.” in titula, in locu de „principiulu” se corege princi-piulu”; pag. 104 colon'a prima alinea dóua, in locu de „independenti'a” sa se cetésca: „in dependintia” si in colon'a a trei'a, in locu de: „dieces'a Egiptului, carea constá din siese diecese,” sa se cetésca: dieces'a etc. „care constá din siese „pro-vincie.” In Nr. 27 pag. 108 colon'a 1 alinea 2 „inceputu nou” fiindu nota pentru culegatoriu, sa se omita; iéra in colon'a 3, alinea 2, in locu de „mul-timea orasiiloru” sa se cetésca „mul-timea eresieloru”; mai josu: „pentru tienerea sínodeloru de acést'a specia, a se intruni,” sa se cetésca: „trebuiá a se intruni”; si in alinea 3, in locu de „pentruca de suntu scrise in vechime” se indrepta: „pentruca ele sunt scrise in ve-chime.”